

Rentestyring

- Brutto eller netto renteeksponert gjeld?

Finansiell risiko og rentestyring

Kommuneloven § 14-1 og (prop. 46 L (2017 – 2018))

- Unngå vesentlig finansiell risiko
- Dekke alle former for finansiell risiko
- Skal baseres på den enkelte kommunes økonomiske stilling
- Må forstås som et relativt begrep

Generelt prinsipp i rentestyring

- Stabilisere bunnlinjen (netto driftsresultat)
- Kartlegge inntekter og utgifter kommunen har som er direkte påvirket av markedsrenter, og forsøke å nøytralisere disse mot hverandre, såkalt naturlig sikring.
- Målet er at endrede markedsrenter i minst mulig grad skal påvirke tjenesteproduksjonen.

Inntekter som påvirkes av markedsrentene

1. Gebyrinntekter fra vann, avløp og renovasjon

- 5 år swap-rente + 0,5 %

2. Videreutlån til vanskeligstilte på boligmarkedet (startlån) og andre utlån

- Basisrenten + 0,25 %

3. Statlig rentekompensasjon for investeringer innen samferdsel, eldreomsorg og psykisk helse, skole og kirke.

- Basisrenten -1,25 %

4. Rentebærende likviditet som ikke er lånefinansiert.

- NIBOR + margin

Inntekter som påvirkes av markedsrentene

Endringer i markedsrentene vil også kunne påvirke;

- Avkastningen på langsiktige finansielle aktiva
- Pensjonskostnader
- Skatteinntekter
- Sosialhjelp
- Tap på utlån
- Mv.

men her er det mer krevende å tallfeste direkte sammenhenger.

Netto renteeksponering

Brutto lånegjeld

- ubrukte lånemidler
- Videreutlån og andre utlån
- bokført verdi på VAR-anleggene
- beregningsgrunnlaget for statlig rentekompensasjon

= Netto renteeksponert gjeld

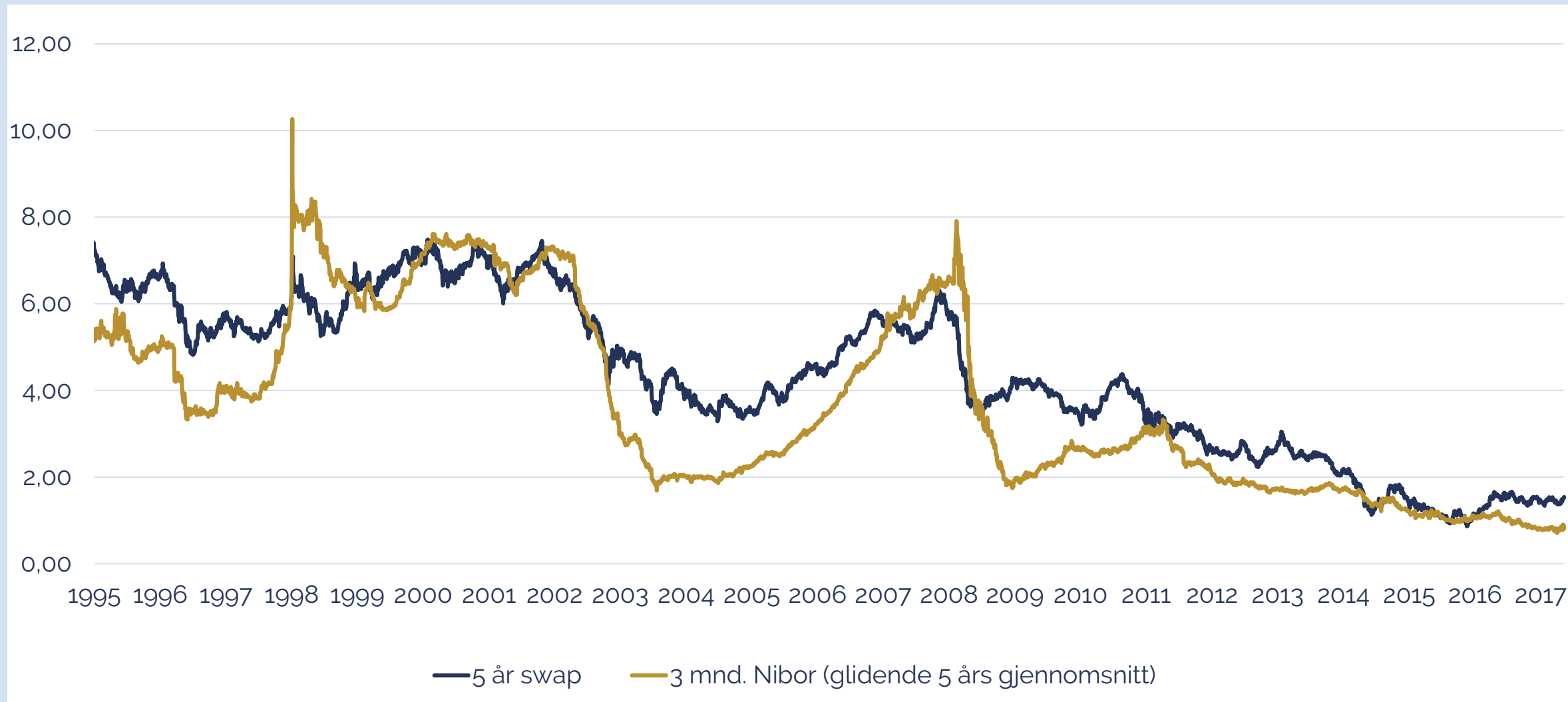
- rentebærende likviditet som ikke er lånefinansiert

= Netto renteeksponering

Kalkylerente (selvkost) og 3 mnd. NIBOR

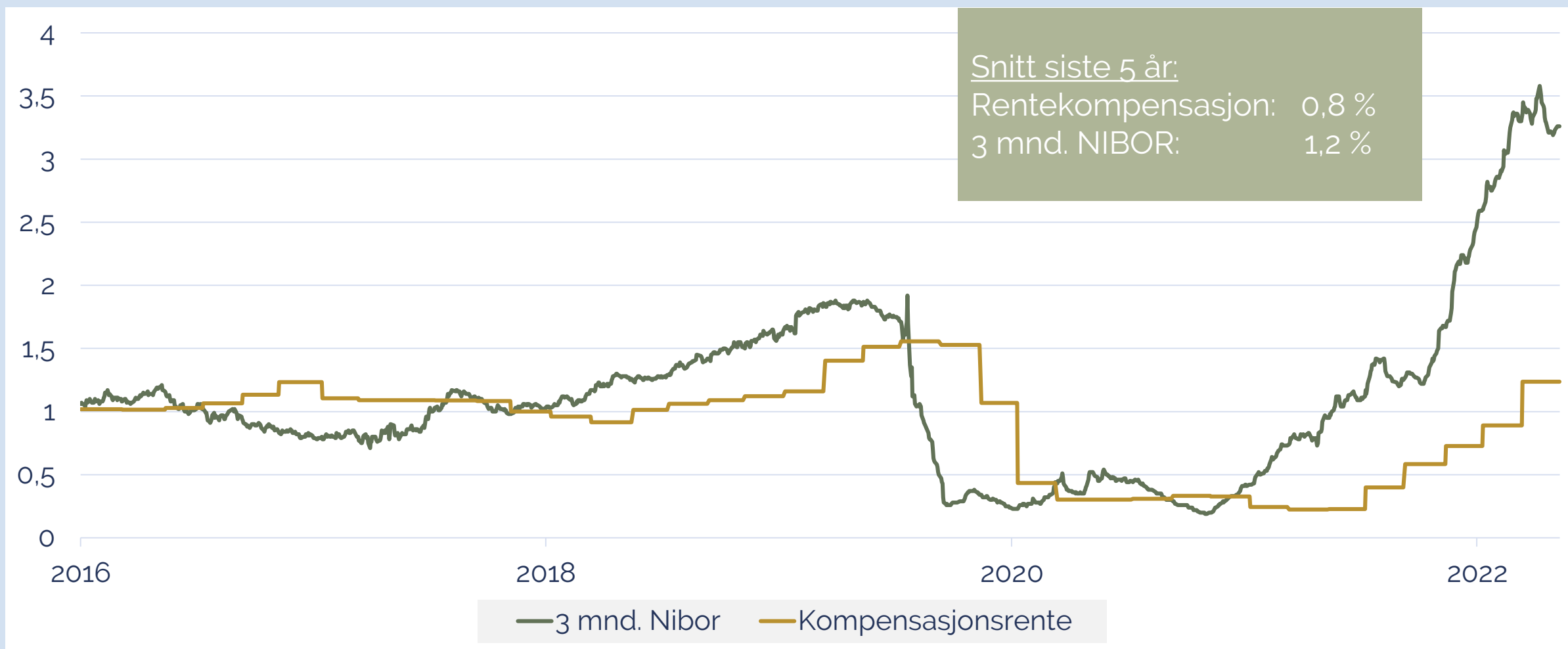

5 år swap og 3 mnd. NIBOR

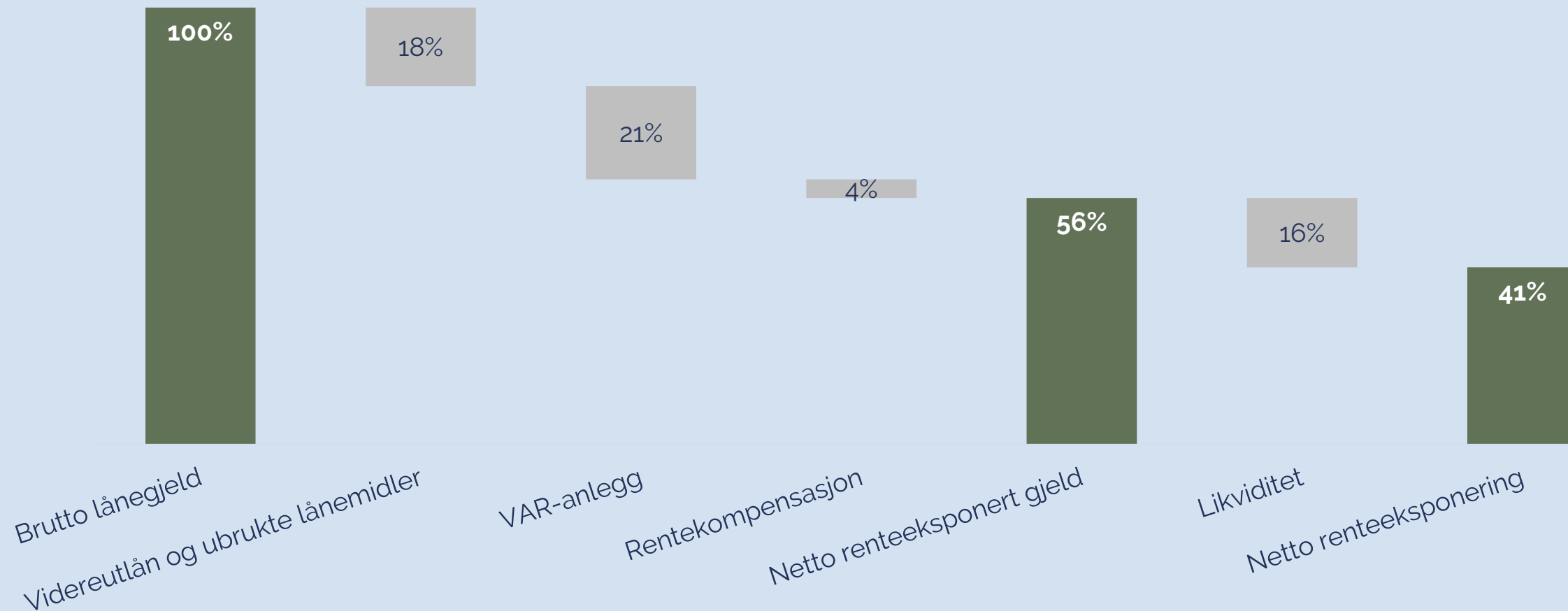
Kilde: Reuters og BCM

Rentekompensasjon og 3 mnd. NIBOR

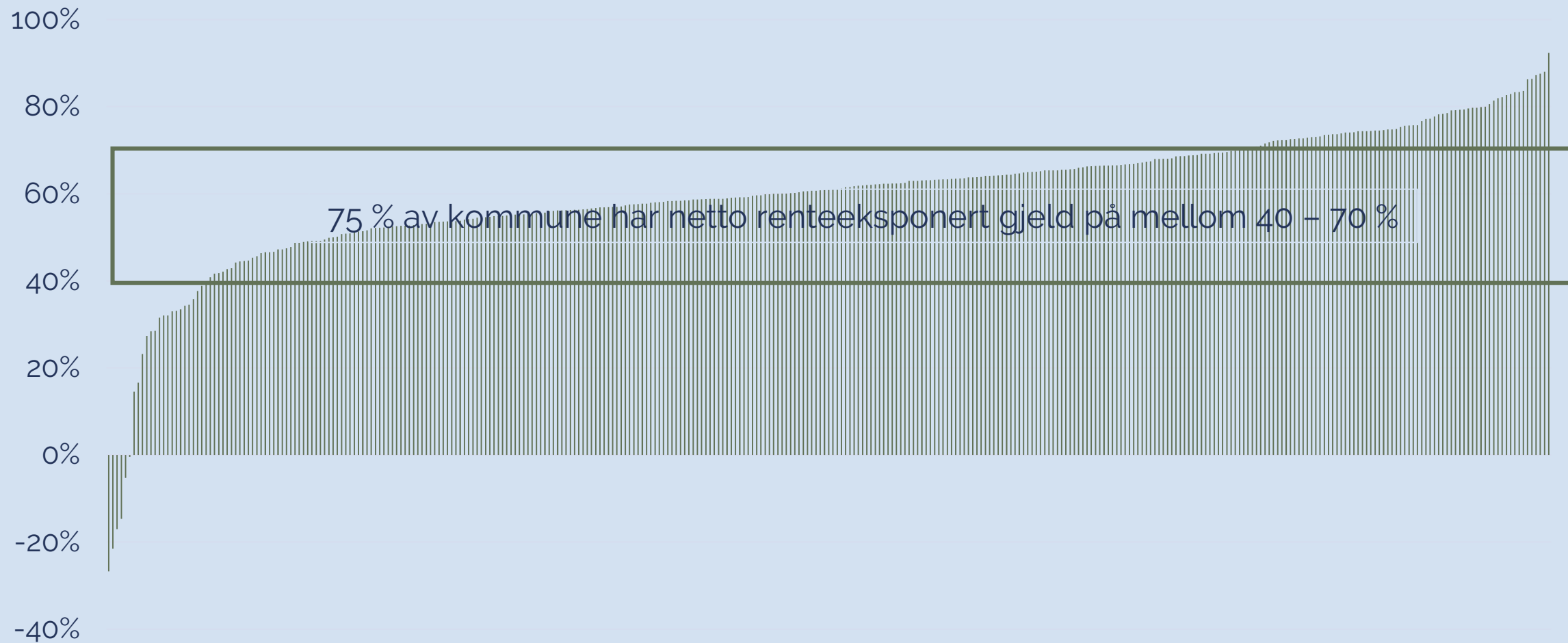

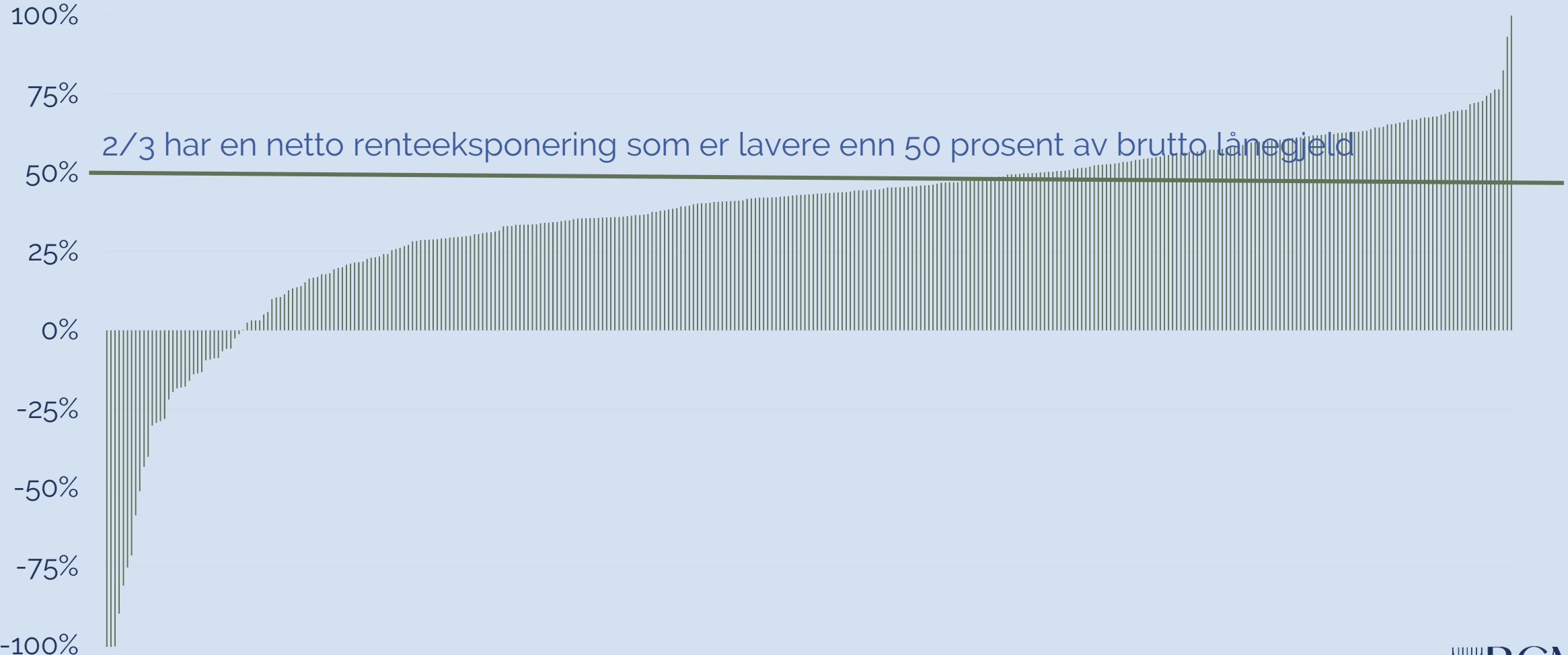
Fra brutto lånegjeld til netto renteeksponering

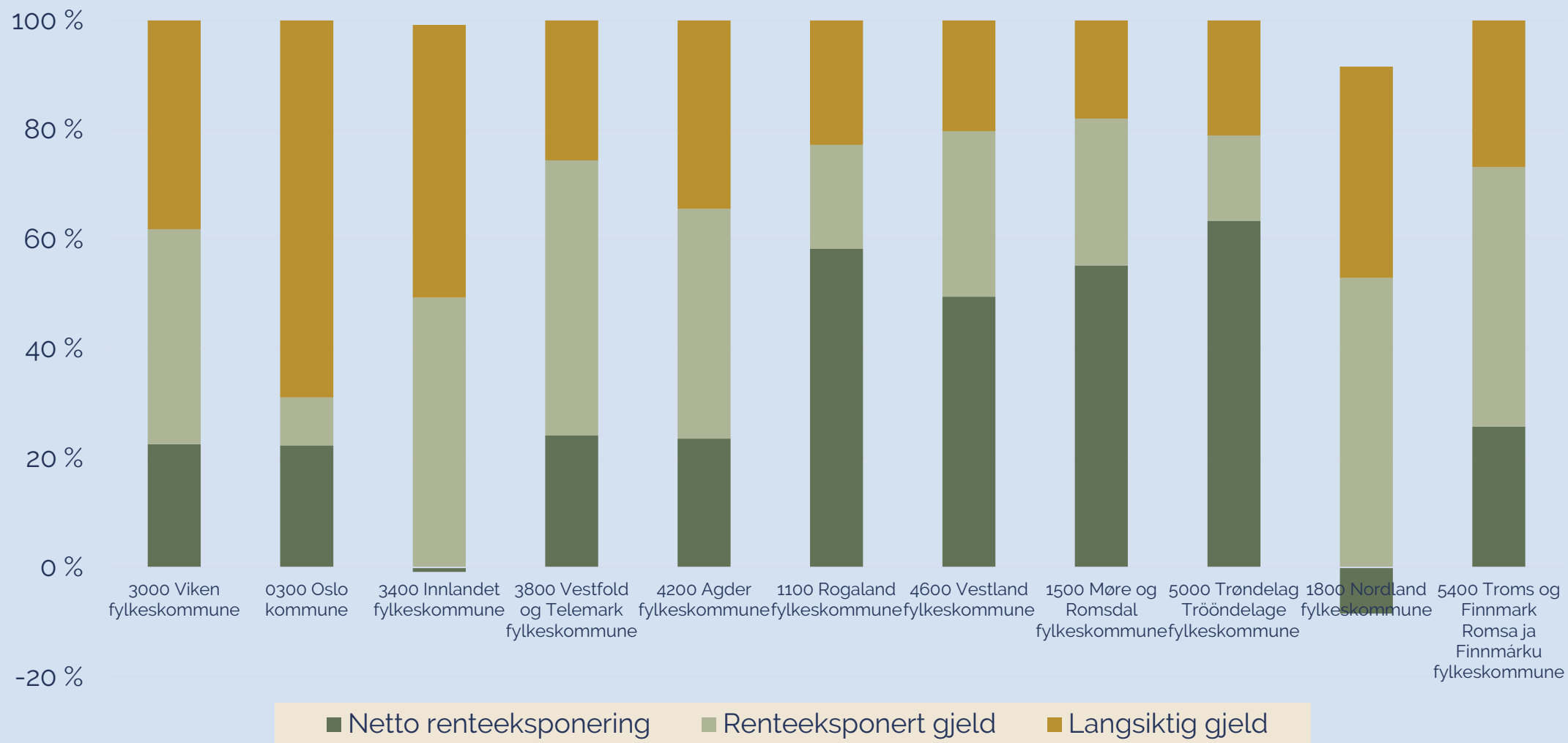
Netto renteeksponert gjeld

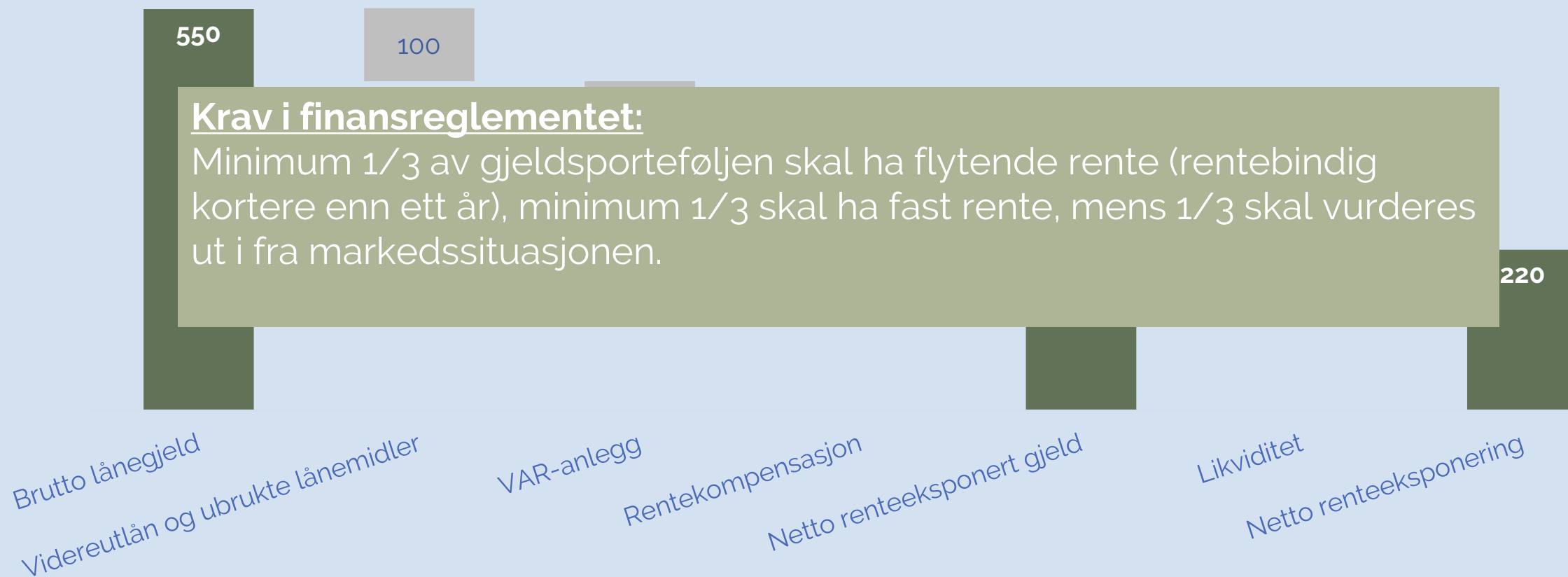
Netto renteesponering

Netto renteeksponering

Eksempel – mediankommunen med lånegjeld på 550 mill.

Krav i finansreglementet:

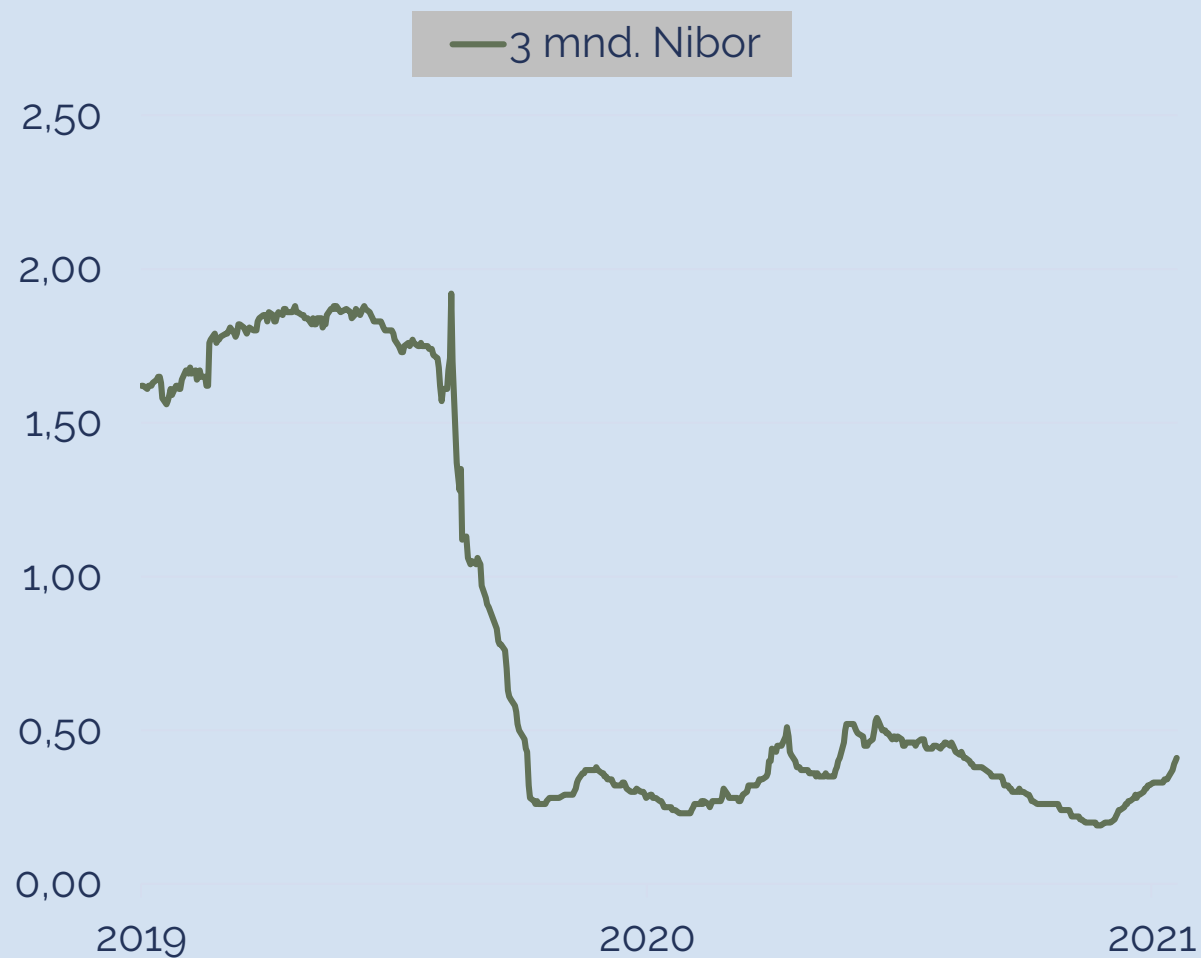
Minimum 1/3 av gjeldsporteføljen skal ha flytende rente (rentebindig kortere enn ett år), minimum 1/3 skal ha fast rente, mens 1/3 skal vurderes ut i fra markedssituasjonen.

Eksempel – 50 % fastrente

Kommunen har bundet 50 % av brutto lånegjeld på 550 mill. = **275 mill.**

Median-kommunen	
Brutto lånegjeld	550 mill.
Netto renteeksponert gjeld	310 mill.
Netto renteeksponering	220 mill.

Koronapandemien – rentefall på 1,5 %

Kommunen får nytte godt av et rentefallet på 1,5 % på ½ av låneporteføljen:

Renteutgifter (årseffekt):
- 4 125 000

Men siden kommune har oversikret, så får man en negativ effekt på bunnlinjen:

Netto driftsresultat (årseffekt):
- 825 000

Over 50 prosent av kommunene hadde sikret mer enn 100 % av netto renteeksponert gjeld

- Christiansen og Heggen kartla fastrenteandelen til 43 av 46 kommuner i KOSTRA gruppe 13 (i 2018)
- **Brutto lånegjeld:**
  - fastrenteandel varierte mellom 5 – 70 %
- **Netto renteeksponert gjeld:**
  - 23 kommuner over 100 % fastrenteandel
- **Forklaring:** de fleste kommuner styrer fastrenteandelen etter brutto gjeld og ikke netto renteeksponert gjeld.

Terje Christiansen og
Christian Heggen i DNB

Eksempel – finansreglement kommune

4.7. Rentebinding og renterisiko

Videreformidlingslån fra Husbanken, samt en beregnet andel av kommunens totale lånegjeld som er knyttet til rentekompensasjonsordninger eller selvkostområdet skal til enhver tid ligge med flytende rente. Dette er selvfinansierende gjeld hvor rentekostnaden kompenseres med tilsvarende inntekter.

Øvrig gjeld etter fratrukk av lån nevnt i avsnittet over utgjør netto lånegjeld. Netto lånegjeld fratrukket rentebærende likviditet utgjør netto renteksponert gjeld. Kommunens rentesikring skal kun knyttes til netto renteksponert gjeld.

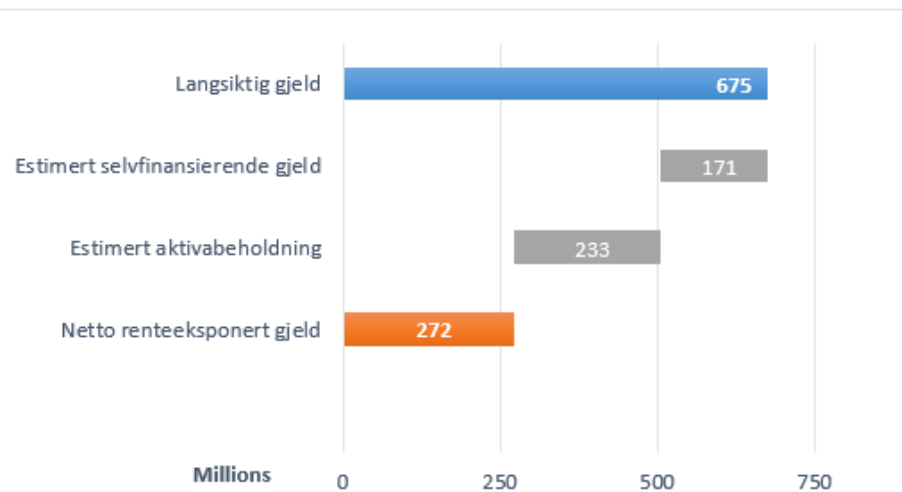
Forvaltningen skal legges opp i henhold til følgende;

- Renterisikoen skal reduseres ved å spre tidspunkt for renteregulering/forfall
- Gjennomsnittlig gjenværende rentebinding (dvs. vektet rentebindingstid) på samlet netto renteksponert gjeld skal til enhver tid være under 5 år.
- Andelen av netto renteksponert gjeld som har fast rente over 1 år kan maksimalt utgjøre 50%.

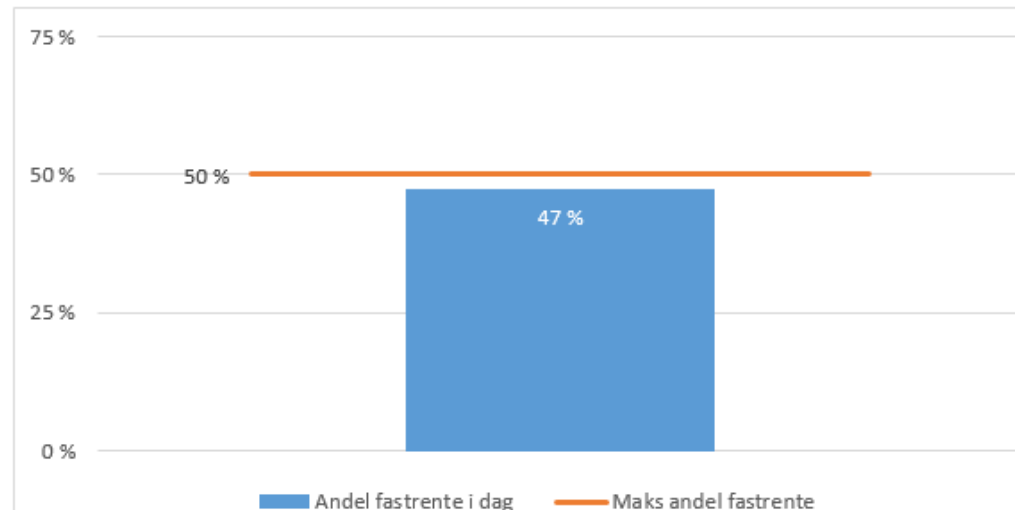
Eksempel – finansreglement kommune

	Netto renteeksponert gjeld	Oppdatert	Krav i kommunens finansreglement
Langsiktig gjeld	675 200 000	(31.08.2022)	I kommunens finansreglement pkt. 4.7 kulepunkt 2 og 3, er det følgende krav knyttet til netto renteeksponert gjeld:
Estimert selvfinansierende gjeld	170 600 000	(31.12.2021)	
Estimert aktivabeholdning	232 600 000	(31.12.2021)	- Gjennomsnittlig gjenværende rentebinding (dvs. vektet rentebindingstid) på samlet netto renteeksponert gjeld skal til enhver tid være under 5 år.
Netto renteeksponert gjeld	272 000 000		
Lån med rentebinding over 1 år (fastrente)	128 800 000	(31.08.2022)	- Andelen av netto renteeksponert gjeld som har fast rente over 1 år kan maksimalt utgjøre 50%.
Gjeld med renterisiko	143 200 000		
Andel av gjeld med renterisiko	21,2 %		I finansreglementet defineres netto renteeksponert gjeld defineres som total lånegjeld fratrukket lån knyttet til rentekompensasjonsordninger og selvkostområdet, og fratrukket rentebærende likviditet.
Andel fastrente netto renteeksponert gjeld	47,35 %		
Veid rentebinding netto renteeksponert gjeld	1,86 år		

Netto renteeksponert gjeld

Andel fastrente over 1 år - netto renteeksponert gjeld

Eksempel – finansreglement fylkeskommune

6.3. Rentebinding og renterisiko

Andelen rentebinding i gjeldsporteføljen skal skje ved å optimalisere låneopptak og rentebindingsperiode i forhold til oppfatninger om fremtidig renteutvikling og innenfor et akseptabelt risikonivå, gitt et overordnet ønske om forutsigbarhet og stabilitet i låneutgifter. Det innebærer at **fylkeskommunens renteinntekter og rentekostnader må ses i sammenheng**.

Netto renteeksponert gjeld defineres som gjeld til investeringsformål fratrukket konsernlikviditet forrentet til kort flytende rente (størstedelen av bankinnskudd samt ev. pengemarkedsfond). Videre gjøres det fradrag i beregningsgrunnlaget for rentekompensasjonsordninger hvor inntekten følger kort, flytende rente. Dette gjelder ordningen for skolebygg.

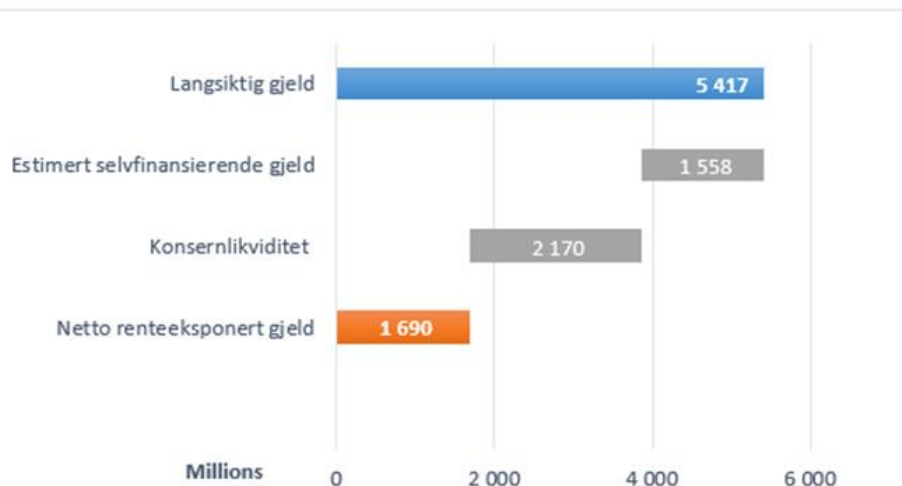
Forvaltningen skal legges opp i henhold til følgende:

- Styring av låneporteføljen skal skje ved å optimalisere låneopptak og rentebindingsperiode i forhold til oppfatninger om fremtidig renteutvikling og innenfor et akseptabelt risikonivå gitt et overordnet ønske om forutsigbare og stabile lånekostnader.
- **Søke at mellom 30 og 80 prosent av netto renteeksponert gjeld over tid er rentesikret.**
- **Gjennomsnittlig gjenværende rentebinding (vektet rentebindingstid) på samlet renteeksponert gjeld skal til enhver tid være mellom 1 og 5 år.**

Eksempel – finansreglement fylkeskommune

	Netto renteeksponert gjeld	Oppdatert	Krav i kommunens finansreglement
Langsiktig gjeld	5 417 400 000	(31.08.22)	I fylkeskommunens økonomireglement er det følgende krav knyttet til netto renteeksponert gjeld: - Mellom 30 og 80 prosent av netto renteeksponert gjeld skal søkes å være rentesikret. - Gjennomsnittlig gjenværende rentebinding (vektet rentebindingstid) på samlet renteeksponert gjeld skal til enhver tid være mellom 1 og 5 år.
Estimert selvfinansierende gjeld	1 557 700 000	(31.12.20)	
Konsernlikviditet	2 170 000 000	(31.12.20)	
Netto renteeksponert gjeld	1 689 700 000		
Lån med rentebinding over 1 år (fastrente)	837 000 000	(31.08.22)	I økonomireglementet defineres netto renteeksponert gjeld som gjeld til investeringsformål fratrukket konsernlikviditet forrentet til kort flytende rente (størstedelen av bankinnskudd samt ev. pengemarkedsfond). Videre gjøres det fradrag for beregningsgrunnlaget i rentekompensasjonsordninger hvor inntekten følger kort, flytende rente. (Dette gjelder ordningen for skolebygg)
Gjeld med renterisiko	852 700 000		
Andel av gjeld med renterisiko	15,7 %	<i>Krav:</i>	
Andel fastrente netto renteeksponert gjeld	49,5 %	<i>Min. 30% Maks 80%</i>	
Veid rentebinding netto renteeksponert gjeld	1,3 år	<i>Mellom 1 og 5 år</i>	

Netto renteeksponert gjeld

Andel fastrente over 1 år - netto renteeksponert gjeld

